

Η ανάλυση αυτή θα δημοσιευθεί σε 2 τμήματα λόγω έκτασης. Το δεύτερο τμήμα θα ακολουθήσει τις επόμενες μέρες.

Σταύρος Μαυρουδέας

Ι. Ο ελληνικός καπιταλισμός και ο τραπεζικός τομέας του

Η πρόσφατη (Δεκέμβριος 2015) ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών διατυμπανίστηκε από την κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ (δια στόματος Γ.Σταθάκη) σαν διαφορετική από τις προηγούμενες (επειδή συμβαδίζει με την αναδιάρθρωση των «κόκκινων» δανείων, οι νέες μετοχές του Δημοσίου [αλλά όχι οι παλιές]) ψηφίζουν για διοίκηση και δίνει δυνατότητα αλλαγής διοικήσεων) και επιτυχής (επειδή δεν χρειάσθηκε κούρεμα καταθέσεων). Τίποτα ψευδέστερο. Πρόκειται για άλλο ένα θέατρο του ΣΥΡΙΖΑ που βαφτίζει το κρέας ψάρι. Η νέα ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών συνεχίζει στον ίδιο δρόμο αυτών των κυβερνήσεων της ΝΔ και του ΠΑΣΟΚ και ολοκληρώνει το καταστροφικό τους έργο.

Ορισμένες προκαταρκτικές επισημάνσεις είναι απαραίτητες για την πλήρη κατανόηση του θέματος.

Πρώτον, ο ελληνικός καπιταλισμός υπήρξε από την γέννηση του τραπεζοκεντρικός. Δηλαδή η χρηματοδότηση των επιχειρήσεων περνά κυρίως μέσω του τραπεζικού δανεισμού και πολύ

λίγο μέσω του χρηματιστηρίου (με μικρή εξαίρεση την βραχύβια περίοδο Σημίτη και την συνεπακόλουθη «ληστεία του χρηματιστηρίου»). Αυτό τον διαφοροποιεί από τους περισσότερους Δυτικούς (και κυρίως τους αγγλοσαξωνικούς) καπιταλισμούς όπου ο βασικός πυλώνας χρηματοδότησης της καπιταλιστικής συσσώρευσης είναι η κεφαλαιαγορά και όχι το τραπεζικό σύστημα. Βέβαια αυτό προσδίδει στον ελληνικό καπιταλισμό αρκετές ομοιότητες τόσο με το γαλλικό και γερμανικό πρότυπο όσο και με την Άπω Ανατολή.

Δεύτερον, τα μεγάλα ηγεμονικά «τζάκια» της ελληνικής οικονομικής ολιγαρχίας κατείχαν πάντα τράπεζες για να κάνουν τα βρώμικα παιχνίδια τους. Η κατοχή μίας τράπεζας δίνει ουσιαστικά την δυνατότητα στον ιδιοκτήτη της για μία σειρά σημαντικά προνόμια. Κατ' αρχήν, βγάζει χρήμα με τα χρήματα άλλων (των καταθετών). Επιπλέον, χρηματοδοτεί φθηνά και αδιαφανώς τις δικές του επιχειρήσεις (βλέπε σκάνδαλα Κοσκωτά, Ρέστη, Λαυρεντιάδη για να αναφέρουμε μόνο τα πρόσφατα). Ακόμη, επηρεάζει και ελέγχει άλλες επιχειρήσεις καθώς εξαρτώνται από την χρηματοδότηση του. Τέλος, οργανώνει αποτελεσματικά την διαπλοκή του με το κράτος και τα συστημικά κόμματα (δηλαδή δημιουργεί κρατικομονοπωλιακές σχέσεις). Αντίθετα με τα περιρρέοντα νεοφιλελεύθερα φληναφήματα είναι ο τραπεζίτης που είναι ο ισχυρός στη σχέση αυτή και εκμεταλλεύεται το δημόσιο και όχι το αντίστροφο. Για παράδειγμα, μόλις στη δεκαετία του 1920 μπόρεσε το ελληνικό δημόσιο να σπάσει, και μάλιστα με μεγάλη δυσκολία, την ισχύ της (ιδιωτικής τότε και πανίσχυρης) Εθνικής Τράπεζας και να φτιάξει δημόσια ελεγχόμενη κεντρική τράπεζα. Και ακόμη και στην μεταπολιτευτική περίοδο του δημόσιου ελέγχου μεγάλου τμήματος του τραπεζικού συστήματος το ελληνικό κεφάλαιο μπορούσε να κάνει κάτι που άλλωστε γνωρίζει εξαιρετικά καλά: να κρύβεται πίσω από τον δημόσιο μανδύα και να κερδοφορεί απρόσκοπτα.

Τρίτον, η τρέχουσα κρίση του ελληνικού καπιταλισμού θέτει υπό αμφισβήτηση την μέχρι τώρα αρχιτεκτονική του που αποδείχθηκε – ιδιαίτερα με την παταγώδη αποτυχία της σύγχρονης ευρωπαϊκής «Μεγάλης Ιδέας» του – μη-βιώσιμη και χρήζουσα επείγουσας αναδιάρθρωσης. Η κυρίαρχη αστική στρατηγική – που την συνομολόγησαν μεν αλλά από θέσεις ανισόμετρης ισχύος τα ηγεμονικά ιμπεριαλιστικά κέντρα της ΕΕ και η ελληνική αστική τάξη – για την αναδιάρθρωση συγκεφαλαιώνεται στα Προγράμματα Οικονομικής Προσαρμογής (ή αλλιώς Μνημόνια). Η στρατηγική των προγραμμάτων αυτών είναι μία τροποποίηση των κλασσικών Προγραμμάτων Δομικής Προσαρμογής που κατασκεύασε το ΔΝΤ στη δεκαετία του 1990. Απορρέει από τα διεθνή μακρο-οικονομικά θέσφατα της Συναίνεσης της Ουάσιγκτον που επιτάσσουν ότι οι «διασωζόμενες» υπερχρεωμένες οικονομίες πρέπει να εγκαταλείψουν ακόμη και τα τελευταία ίχνη έμμεσου προστατευτισμού και όχι απλά να επιτρέπουν αλλά να διευκολύνουν με περίπου αποικιοκρατικούς όρους την δραστηριότητα του ξένου κεφαλαίου. Στην ελληνική περίπτωση η στρατηγική αυτή έμμεσα

υπαγορεύει ότι τομείς όπως ο τραπεζικός που παίζουν ένα στρατηγικό ρόλο πρέπει να «ανοίξουν» στα κεφάλαια της ΕΕ. Μέχρι τώρα – και παρά την ένταξη στην ευρωπαϊκή ιμπεριαλιστική ενοποίηση – ο τραπεζικός τομέας παρέμενε ουσιαστικά στα χέρια της ελληνικής ολιγαρχίας. Οι ξένες διεισδύσεις ήταν σχετικά περιορισμένες και ποτέ δεν απείλησαν την κυριαρχία της. Χαρακτηριστική είναι η κακήν κακώς κατάληξη της γαλλικής συμμετοχής στην Εμπορική και στη Γενική Τράπεζα. Ενδεικτικά, στην πρώτη η Credit Agricole (επειδή «δεν κατανοούσε την ελληνική τραπεζική αγορά» (sic)) αποχώρησε καταβάλλοντας κατ' απαίτηση της ΤτΕ ένα «δώρο» 3 δις στην AlphaBank για να εξαγοράσει η τελευταία την Εμπορική. Αυτή η κατάσταση έδινε στην ελληνική ολιγαρχία σημαντικά ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα (στρατηγικά και άλλα) σε σχέση με τους ξένους «εταίρους» της (οι έλληνες καπιταλιστές είχαν προνομιακή μεταχείριση από το δικό τους τραπεζικό σύστημα έναντι ξένων ανταγωνιστών). Αυτό πλέον βαδίζει στο τέλος του και ο ΣΥΡΙΖΑ, υπακούοντας στα κελεύσματα της ΕΕ, δίνει μάλλον την χαριστική βολή. Όπως πανθομολογείται, πλέον με τη νέα ανακεφαλαιοποίηση όλες σχεδόν οι τράπεζες περνούν υπό ξένο έλεγχο.

II. Η κρίση, τα Μνημόνια και τα προβλήματα του τραπεζικού συστήματος

Πως όμως έφθασαν τα πράγματα ως εδώ; Οι κυρίαρχες νεοφιλελεύθερες και σοσιαλφιλελεύθερες παπαγαλίες υποστηρίζουν ότι ήταν το PSI (δηλαδή η φαιδρή αναδιάρθρωση του ελληνικού χρέους) και η εκμετάλλευση των «πτωχών και ανίσχυρων τραπεζών» από το ελληνικό δημόσιο (που υποτίθεται τις ανάγκαζε να παίρνουν τα χρεόγραφα του) τις οδήγησε και από εκεί που δεν είχαν πρόβλημα (καθώς στην παγκόσμια κρίση του 2007-8 ο βαθμός μόχλευσης του ελληνικού τραπεζικού συστήματος ήταν πολύ χαμηλότερος από αυτό των δυτικών οικονομιών) στην κατάρρευση. Πρόκειται για μία ανερυθρίαστη υποκρισία που, στην περίπτωση αρκετών δημοσιογραφικών μέσων, έχει πληρωθεί καλά από τις τράπεζες. Πρώτον, οι τράπεζες – όπως εύστοχα δείχνει η Μαρξιστική

Πολιτική Οικονομία – δεν παράγουν πλούτο αλλά αποκομίζουν έσοδα από την διαχείριση του χρήματος (ιδιαίτερα του χρήματος άλλων). Εφόσον η παραγωγή πλούτου αρχίσει να μειώνεται (δηλαδή η οικονομία μπει σε ύφεση) τότε αργά ή γρήγορα θα επηρεασθεί και η κερδοφορία των τραπεζών (εφόσον τα έσοδα εξαρτώνται από την πραγματική οικονομία που παράγει πλούτο). Συνεπώς, το θεμελιώδες αίτιο των τραπεζικών προβλημάτων είναι η αδυναμία του ιδιωτικού τομέα. Δεύτερον, οι ελληνικές τράπεζες και μέσα στην κρίση υποστηρίχθηκαν σκανδαλωδώς από το ελληνικό δημόσιο. Συστηματικά τους εκχωρήθηκαν δραστηριότητες που προηγουμένως ήταν δημόσιες και που ήταν εξαιρετικά επικερδείς (π.χ. μεταφορά αποθεματικών ΝΠΔΔ). Αφέθηκαν να εκμεταλλευθούν τους απλούς πολίτες με κυριολεκτικά σκανδαλώδεις τρόπους (π.χ. η σκανδαλώδης διαφορά μεταξύ επιτοκίου καταθέσεων και επιτοκίου χορηγιών, τα τοκογλυφικά επιτόκια των πιστωτικών καρτών και των διαφόρων καταναλωτικών κλπ. δανείων). Τρίτον, τα ελληνικά χρεόγραφα είχαν εξαιρετικές αποδόσεις για τις τράπεζες μέχρι και το «κούρεμα» τους. Τέταρτον, οι διάφορες εγγυήσεις που το ελληνικό δημόσιο έχει αφειδώς δώσει στις τράπεζες και που εν τέλει το βαρύνουν (π.χ. 7 «πακέτα» εγγυήσεων συνολικού ύψους 210 δις στη διετία 2010-12). Τελευταίο και πιο σημαντικό, οι προηγούμενες ανακεφαλαιοποιήσεις τους – όπως θα δείξουμε παρακάτω – προσπάθησαν επίσης με σκανδαλώδη τρόπο να διαφυλάξουν τον έλεγχο της ελληνικής ολιγαρχίας πάνω στο τραπεζικό σύστημα και γι’ αυτό πλήρωσαν οι έλληνες πολίτες (εργαζόμενοι και μικρομεσαίοι) ενώ οι ιδιοκτήτες τους δεν έβαλαν ουσιαστικά παρά πενταροδεκάρες.

Η κρίση του ελληνικού τραπεζικού συστήματος προέκυψε ακριβώς γιατί τα έσοδα του προκύπτουν από τον παρασιτισμό του επάνω στην πραγματική οικονομία. Με το ξέσπασμα της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης – που όπως υποστηρίζει εύστοχα η Μαρξιστική Πολιτική Οικονομία έχει ως αίτιο την πτωτική τάση του ποσοστού κέρδους – η πηγή των εσόδων του χρηματοπιστωτικού συστήματος έδειξε ότι έχει σοβαρά προβλήματα. Στην ελληνική περίπτωση αυτά δεν επηρέασαν άμεσα και με την ίδια σφοδρότητα, όπως στις ΗΠΑ, το χρηματοπιστωτικό σύστημα ακριβώς γιατί ο βαθμός μόχλευσης του ήταν χαμηλότερος και γιατί η στήριξη από το κράτος ήταν άμεση και καθολική: το 2008 με το πακέτο Αλογοσκούφη των 28 δις κρατικής στήριξης με αντάλλαγμα προνομιούχες μετοχές (δηλαδή χωρίς δικαιώματα στη διοίκηση) ξεκίνησε ο χορός των αφειδών ενέσεων ρευστότητας στις τράπεζες από το ελληνικό Δημόσιο χωρίς ούτε αυτό αλλά ούτε και η πραγματική οικονομία να αποκομίζουν κανένα όφελος καθώς οι τράπεζες προσπαθώντας να σώσουν την κεφαλαιακή τους διάρθρωση περιόριζαν την παροχή πιστώσεων.

Με την επιδείνωση της κρίσης και την επιβολή των Μνημονίων η ύφεση της πραγματικής οικονομίας βάθυνε περαιτέρω. Παρεμπιπτόντως, αυτό το βάθεμα της ύφεσης είναι

συνειδητή επιλογή της Μνημονιακής στρατηγικής λόγω του προ-κυκλικού χαρακτήρα της, δηλαδή της λογικής ότι όσο πιο γρήγορα και πιο βαθιά μπεις στην κρίση τόσο πιο γρήγορη και απότομη θα είναι η ανάκαμψη. Γρήγορα βέβαια η λογική αυτή διαψεύσθηκε οικτρά και κατέληξε στους επιπόλαιους επίσημους καυγάδες σχετικά με το εάν ο δημοσιονομικός πολλαπλασιαστής (δηλαδή η επίπτωση της συρρίκνωσης του δημοσίου στο σύνολο της οικονομίας) είναι μεγαλύτερος ή όχι της μονάδας. Η αναπάντεχα (για τους επιτελείς του συστήματος) υπέρμετρη διάρκεια της κρίσης οδήγησε στην απώλεια (μέχρι και το 2015) περισσότερου από το 25% του ΑΕΠ της χώρας. Η δραματική αυτή ύφεση σημαδεύθηκε από μαζικές χρεοκοπίες επιχειρήσεων, αδυναμία μεγάλου τμήματος του πληθυσμού να εξυπηρετήσει τις δανειακές υποχρεώσεις του αλλά και ουσιαστική «απεργία επενδύσεων» από την ελληνική αστική τάξη καθώς δεν έβλεπε ευκαιρίες κερδοφόρας δραστηριότητας (και συνεπώς προτιμούσε να ασφαλίσει τα κεφάλαια της στο εξωτερικό λόγω του φόβου χρεοκοπίας). Αυτή η συνολική πτώση της οικονομικής δραστηριότητας επηρέασε πλέον και τις τράπεζες ιδιαίτερα με την διόγκωση του φαινομένου των μη-εξυπηρετούμενων δανείων (NPLs). Σε όλο αυτό το διάστημα, όπως και στη συνέχεια, ο τραπεζικός τομέας απορροφούσε βραχυχρόνιο κυρίως κρατικό δανεισμό. Δεν επρόκειτο φυσικά για θυσία γιατί έτσι συντηρούσε το σύστημα κρατικο-μονοπωλιακής διαπλοκής που του έδινε την ισχύ του. Εξάλλου, όσο μπορούσε να ενεχυριάζει τους κρατικούς τίτλους στην ΕΚΤ είχε την δυνατότητα να αντλεί ρευστότητα (βέβαια σχετικά ακριβά λόγω του «κουρέματος» των εγγυήσεων αυτών σε εξαιρετικά χαμηλό ποσοστό έναντι της ονομαστικής αξίας τους).

III. Οι προηγούμενες ανακεφαλαιοποιήσεις

Η αποτυχία του πρώτου Μνημονίου οδήγησε στο δεύτερο Μνημόνιο και στη βιαστική συμπερίληψη σ’ αυτό μιας προηγουμένως αποδιοπομπαίας αναδιάρθρωσης του ελληνικού χρέους. Όμως το λεγόμενο PSI (που ολοκληρώθηκε τον Μάιο του 2012) με τον τρόπο που έγινε χαντάκωσε κυριολεκτικά την ελληνική οικονομία ενώ εξασφάλισε κυρίως τα συμφέροντα των ξένων ιδιωτικών και δημόσιων δανειστών. Άλλωστε τα πρακτικά

αποτελέσματα του ήταν μηδαμινά (όπως αποκάλυψε ο αμέσως επόμενος κρατικός προϋπολογισμός). Συνέπεια του ήταν ότι ο τραπεζικός τομέας υπέστη ένα επιπρόσθετο πλήγμα καθώς κουρεύτηκαν στοιχεία του ισολογισμού του και πλέον το πρόβλημα της κεφαλαιακής επάρκειας έγινε δύσκολα ελέγξιμο. Σε τέτοιες περιπτώσεις υπάρχουν δύο δρόμοι: είτε η διάσωση εκ των έσω (bail in) είτε η διάσωση εκ των έξω (bail out). Η διάσωση εκ των έσω γίνεται με κούρεμα (α) των μετόχων, (β) των ομολογιούχων και (γ) των μεγάλων καταθέσεων (αν και αυτό μπορεί να γενικευθεί υπό προϋποθέσεις). Η διάσωση εκ των έσω απορρίφθηκε γιατί θα έθιγε τους τραπεζίτες αλλά επίσης θα προκαλούσε κοινωνική έκρηξη καθώς η αστική τάξη δεν είχε προλάβει να φυγαδεύσει τις καταθέσεις της και τα μεσοστρώματα και οι εργαζόμενοι είχαν ακόμη σχετικά σημαντικές καταθέσεις στις τράπεζες. Επιλέχθηκε επομένως η διάσωση εκ των έξω με την παροχή κεφαλαίων αλλά χωρίς να αφαιρεθεί η διοίκηση από την ελληνική ολιγαρχία. Έτσι στην πρώτη ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών (Μάιος 2013) το ελληνικό δημόσιο δανείσθηκε από την τρόικα 40 δις για να εισφέρει στις τράπεζες παίρνοντας (κατά τα πρότυπα Αλογοσκούφη) κοινές μετοχές άνευ ψήφου για 5 χρόνια και μετατρέψιμα ομολογιακά δάνεια (CoCos, που δίνουν το δικαίωμα να μετατραπούν σε ένα προκαθορισμένο χρονικό διάστημα σε νέες μετοχές). Με τον τρόπο αυτό προέκυψε το σκανδαλώδες παράδοξο η πλειοψηφία των μετοχών των τραπεζών να ανήκει στο κράτος αλλά οι διοικήσεις στην ολιγαρχία. Υποτίθεται ότι σε καλύτερους καιρούς, με ανάκαμψη της οικονομίας και της χρηματιστηριακής αξίας των τραπεζών, το δημόσιο θα έπαιρνε πίσω τα χρήματα του με την πώληση των μετοχών του. Επίσης, μία σειρά άλλα «δωράκια» και διευκολύνσεις δόθηκαν στους τραπεζίτες με την μορφή του«αναβαλλόμενου φόρου» περίπου 11,5 δις ευρώ (δηλαδή ο σκανδαλώδης συμψηφισμός μέρους των απωλειών από το PSI με φόρους που θα πρέπει να καταβάλλουν οι τράπεζες στο μέλλον που σημαίνει ουσιαστικά την πλήρη απαλλαγή των τραπεζών από την υποχρέωση να καταβάλλουν φόρους επί των κερδών τους για τα επόμενα 30 χρόνια) καθώς και των διαβόητωνBermuda call warrants (του δικαιώματος κάποιου που αγόρασε μία μετοχή στη διαδικασία ανακεφαλαιοποίησης να αγοράσει επιπλέον μετοχές εντός ορισμένου χρονικού διαστήματος σε προνομιακή τιμή ή να πουλήσει αυτό το δικαίωμα).

Ταυτόχρονα, υπό μνημονιακή καθοδήγηση, ξεκίνησε μία ταχύτατη κούρσα μονοπωλιοποίησης του τραπεζικού τομέα που οδήγησε μέχρι σήμερα στη δημιουργία 4 (λεγόμενων «συστημικών») τραπεζικών μεγαθηρίων (Πειραιώς, Εθνική, AlphaBank, EuroBank) που καταβρόχθισαν 18 άλλες τράπεζες. Αυτή η μονοπωλιοποίηση έγινε συνήθως με σημαδεμένες και σκανδαλώδεις διαδικασίες (ιδιαίτερα στην περίπτωση δημόσιων τραπεζών, όπως η ΑΤΕ και το Ταχ. Ταμιευτήριο) που κυριολεκτικά χαρίστηκαν στην ελληνική ολιγαρχία. Παρεμπιπτόντως, αυτή η ραγδαία μονοπωλιοποίηση αντίκειται κατάφωρα στα κελεύσματα της ορθόδοξης οικονομικής θεωρίας περί ελεύθερου ανταγωνισμού τα οποία συνήθως

μηρυκάζουν οι διάφοροι κατεστημένοι ιθύνοντες (πανεπιστημιακοί και μη).

Ουσιαστικά, η πρώτη ανακεφαλαιοποίηση έγινε με τέτοιο τρόπο ώστε να διατηρήσει η ελληνική ολιγαρχία των έλεγχο των τραπεζών την ίδια ώρα που το Δημόσιο αποκτούσε την πλειοψηφία των μετοχών τους. Οι ιμπεριαλιστές πάτρωνες της ΕΕ το αποδέχθηκαν για να εξασφαλίσουν την συνεχιζόμενη σύμπραξη της ελληνικής ολιγαρχίας στη Μνημονιακή στρατηγική. Αλλά επίσης γιατί υπολόγιζαν βάσιμα ότι γρήγορα τα πράγματα θα οδηγούσαν στο να αποκτήσουν την κυριαρχία στο ελληνικό τραπεζικό σύστημα που όλα τα προηγούμενα χρόνια δεν είχαν.

Η συνέχεια είναι γνωστή. Τα σχέδια περί ανάκαμψης αποδείχθηκαν φρούδες ελπίδες, η κατάσταση της οικονομίας συνέχισε να χειροτερεύει και μαζί της και η κεφαλαιακή επάρκεια των τραπεζών. Η αστική τάξη, εμπρός στον κίνδυνο της αστάθειας, φυγάδευσε τα χρήματα της στο εξωτερικό ενώ τα μεσοστρώματα και οι εργαζόμενοι, βαριά χτυπημένοι από τη λιτότητα, εξάντλησαν σε μεγάλο βαθμό τις καταθέσεις τους για την πληρωμή υποχρεώσεων. Αυτό ενέτεινε την αιμορραγία ρευστών διαθεσίμων από τις τράπεζες. Το αποτέλεσμα ήταν να χρειασθεί σύντομα δεύτερη ανακεφαλαιοποίηση (Απρίλιος 2014). Αυτή έγινε με τρόπο που οδήγησε σε κατάφωρη ζημία του Δημοσίου. Με τα επιχειρήματα ότι το Δημόσιο δεν πρέπει να επιβαρυνθεί με τη δαπάνη της συμμετοχής στη νέα ανακεφαλαιοποίηση και ότι οι τράπεζες πρέπει να επαναιδιωτικοποιηθούν στις νέες αυτές αυξήσεις μετοχικού κεφαλαίου συμμετείχαν ιδιώτες με 8,3 δισ. ευρώ. Η ανακεφαλαιοποίηση έγινε σε τιμές αγοράς με εύλογο τίμημα (fair value), που πρακτικά σήμαινε ότι οι νέες μετοχές αγοράσθηκαν φθηνότερα από αυτές που είχε αγοράσει το ελληνικό Δημόσιο. Το αποτέλεσμα ήταν η απίσχναση (dilution) των μεριδίων του Δημοσίου στις τράπεζες. Αυτό συμπληρώθηκε με νομοθετική διάταξη που προέβλεπε ότι το ΤΧΣ μπορεί να πουλά τραπεζικές μετοχές που είναι στην κατοχή του σε τιμές χαμηλότερες από εκείνες που τις αγόρασε. Επίσης, το Δημόσιο ουσιαστικά εκχώρησε την Eurobank σε ξένους επενδυτές καθώς δεν συμμετείχε στην αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της η οποία έγινε σε σκανδαλωδώς χαμηλότερες τιμές (0,31) όχι μόνον από αυτές που είχε πληρώσει (1,54) αλλά και από την τότε τρέχουσα χρηματιστηριακή αξία τους. Έτσι ξένα κερδοσκοπικά funds με 2,86 δις ευρώ απέκτησαν το 65% του μετοχικού κεφαλαίου της ενώ το δημόσιο που κατέβαλε στην προηγούμενη αύξηση 5,8 δις και κατείχε το 95% περιορίσθηκε στο 35%. Έτσι έγινε το πρώτο μεγάλο και καθαρό βήμα ώστε ξένα κεφάλαια να αποκτήσουν μία μεγάλη «συστημική» ελληνική τράπεζα την οποία είχε ξελασπώσει το ελληνικό Δημόσιο χωρίς ο Σπ.Λάτσης να πληρώσει φράγκο και στην οποία επίσης είχαν δοθεί σαν «δωράκια» το Ταχ. Ταμιευτήριο και οι ανακεφαλαιοποιημένες με δημόσια χρήματα Proton και Aspis. Πρακτικά, το ελληνικό Δημόσιο είχε καταβάλλει περίπου 13,2 δις για το ξελάσπωμα της και είχε μία

καθαρή απώλεια ανώτερη των 11 δις. Τον δρόμο της Eurobank φαίνεται – γιατί ποτέ δεν μπορεί να είναι κανείς απολύτως βέβαιος στο σκοτεινό και βρώμικο κόσμο των τραπεζιτών – ότι ακολούθησε και η AlphaBank με την είσοδο κεφαλαίων από το Κατάρ και την αλλαγή της διοίκησης της (Μάιος 2014).

Συμπερασματικά, η δεύτερη ανακεφαλαιοποίηση οδήγησε στο πέρασμα πλέον ενός μεγάλου τμήματος του τραπεζικού συστήματος σε ξένα χέρια. Κατά τα φαινόμενα αυτά είναι κυρίως αμερικανικής προέλευσης. Επίσης έδειξε ότι η ελληνική ολιγαρχία προτιμά να ασφαλίσει τα χρήματα της στο εξωτερικό παρά να τα διακινδυνεύσει στο δικό της τραπεζικό σύστημα καθώς γνωρίζει πολύ καλά – και άσχετα από τα παραμύθια των μέσων μαζικής ενημέρωσης που ελέγχει – ότι η επιτυχία της Μνημονιακής στρατηγικής δεν είναι καθόλου βέβαιη και ότι ο ελληνικός καπιταλισμός υποβαθμίζεται συνεχώς μέσα στο διεθνές ιμπεριαλιστικό σύστημα.

Στο σημείο αυτό πρέπει να επισημανθεί ότι σε αντίθεση με την προηγούμενη ανακεφαλαιοποίηση πλέον η ΕΕ απέκτησε άλλο ένα εργαλείο παρέμβασης στο τραπεζικό σύστημα με την διεξαγωγή των πανευρωπαϊκών τραπεζικών εξετάσεων αντοχής (stress tests) από την ΕΚΤ. Με το εργαλείο αυτό η ΕΕ μπορεί να καθορίζει τέτοιες κεφαλαιακές απαιτήσεις που το ελληνικό κεφάλαιο (και αντίστοιχα σε άλλες ευρω-περιφερειακές χώρες τα εθνικά τους κεφάλαια) να μην μπορεί να ανταποκριθεί.

Παρά τα φληναφήματα και τους διθυράμβους των κατεστημένων ΜΜΕ και των φερέφωνων του τραπεζικού συστήματος περί επιτυχούς ανακεφαλαιοποίησης τα πράγματα συνέχισαν να πηγαίνουν προς το χειρότερο. Παρά το φαιδρό θέατρο της κυβέρνησης ΝΔ-ΠΑΣΟΚ περί success story και επικείμενης ανάκαμψης, η πραγματική οικονομία συνέχισε την κατιούσα ενώ η λαϊκή κατακραυγή εναντίον των Μνημονίων συνέχιζε να διογκώνεται ασταμάτητα.

Στο σημείο αυτό έγινε ένα κυριολεκτικό μπρα-ντε-φερ μέσα στους κόλπους τόσο της ελληνικής αστικής τάξης όσο και των ξένων πατρώνων της (ευρωπαίων και υπερατλαντικών με τους ανταγωνισμούς και τις συμφωνίες τους) που οδήγησε στην παράδοση της σκυτάλης του διαχειριστή της αστικής εξουσίας στον ΣΥΡΙΖΑ, στο κακόγουστο θέατρο των υποτιθέμενα «σκληρών διαπραγματεύσεων» του τελευταίου με την ΕΕ, στην κακοπαιγμένη μπλόφα του δημοψηφίσματος και στην τελική κατάφωρη προδοσία του από τον ΣΥΡΙΖΑ και την ανοικτή προσχώρηση του τελευταίου στο Μνημονιακό στρατόπεδο. Μέρος αυτού του μπρα-ντε-φερ αποτέλεσε ο ανοικτός εκβιασμός από το ευρω-ιερατείο με χρηματοπιστωτική ασφυξία και η φυγή καταθέσεων κυρίως από την αστική τάξη που οδήγησε τον ΣΥΡΙΖΑ στην επιβολή ελέγχων στην κίνηση των κεφαλαίων (capital controls).

ΠΑΝΤΙΣΡΑ
αντικαπιταλιστικη • ενημερωση

stavrosmavroudeas.wordpress.com